

KĀ TURPMĀK NOTIKS MĀCĪBAS VIDUSSKOLĀ?

Skolēniem par pilnveidoto
mācību saturu un pieeju
vispārējā vidējā izglītībā



Kā turpmāk notiks mācības vidusskolā?

Vidusskolas mērķis ir palīdzēt tev apzināties savas intereses un spējas, sagatavoties izglītības turpināšanai augstskolā vai profesionālajai darbībai, veikt pirmās svarīgās izvēles.

No 2020. gada 1. septembra skolēniem, kas uzsāks mācības 10. klasē, mainīsies veids, kā mācības ir organizētas. Tu varēsi nozīmīgi vairāk mācīties to, kas atbilst taviem nākotnes mērķiem. Aptuveni **30 % mācību laika**, visvairāk 12. klasē, varēsi veltīt tiem mācību priekšmetiem, kuri tevi īpaši interesē, – mācīties tos padziļināti vai apgūt brīvas izvēles specializētosursos. Vienlaikus vispusīgi zināšanu un prasmju pamati katrā mācību jomā dos tev plašu redzesloku un neierobežos izvēles iespējas nākotnē.

Lai iegūtu vispārējo vidējo izglītību, tu:

- mācību stundās pavadīsi tikpat daudz laika kā līdz šim (~36 stundas nedēļā);
- apgūsi **visas mācību jomas**, taču atšķirīgā dziļumā atkarībā no tavām interesēm;
- izvēlēšies un apgūsi **3 padziļinātos kursus**;
- veiksi un aizstāvēsi projekta darbu, kas var būt pētniecības vai jaunrades, vai sabiedriskais darbs saistībā ar vienu vai vairākiem padziļinātajiem kursiem;
- kārtosi **valsts pārbaudes darbus**:
 - latviešu valodā (vismaz optimālajā līmenī);
 - svešvalodā – angļu, vācu vai franču (vismaz optimālajā līmenī);
 - matemātikā (vismaz optimālajā līmenī);
 - divos **no padziļinātajiem kursiem*** (augstākajā līmenī).

*Ja latviešu valodu, svešvalodu, matemātiku mācās optimālajā vai augstākajā līmenī, valsts pārbaudes darbu kārto tikai vienreiz – optimālajā vai augstākajā līmenī.



Jaunajam vidusskolas modelim ir skaidrs un sistemātiski plānots saturiskais pamats, skaidri pasakot, ko tieši skolēns iemācās katrā no līmeņiem un katrā no kursiem. Tas dod iespēju skolēniem un skolām pēctecīgi plānot kursu apguvi, skolēniem arī mainīt savas izvēles. Izvirzot vienlīdz augstas, pamatīgas prasības visās mācību jomās, vairs nebūs “vieglo” un “grūto” priekšmetu, veidosies līdzvērtīgas izvēles. Vairs nebūs vienkāršu vidusskolu, jo katrai vidusskolai būs jāattīsta sava specializācija.



Zane Oliņa,
Skola2030 mācību satura ieviešanas vadītāja.

Kāpēc šādas izmaiņas ir iespējamās?

Pašlaik vidusskolā lielākā daļa skolēnu mācās vienādu saturu un vienus un tos pašus mācību priekšmetus, liek vienādu eksāmenu, lai gan dažādās skolās atsevišķos mācību priekšmetos, piemēram, matemātikā stundu skaits var nozīmīgi atšķirties. Tagad mācību saturs izveidots trīs līmeņos, lai tev būtu iespēja izvēlēties, kurus priekšmetus mācīties vairāk vai mazāk atbilstoši tavām interesēm vai nākotnes plāniem. Mācoties kādā jomā mazāku apjomu, rodas iespēja kādu citu jomu mācīties nozīmīgi vairāk.

Vispārīgā līmeņa pamatkursi ir pietiekama izvēle vispusīgai izglītībai ikdienā. **Optimālā līmeņa** pamatkursu apguve svarīga jomās, kuras būs nepieciešamas tālākām studijām augstskolā. **Augstākā līmeņa** padziļinātie kursi tev būs svarīgi jomās, ar kurām visciešāk saisti savas nākotnes ieceres un kurās gribēsi specializēties.

Tev noteikti jāmācās kāds pamatkurss katrā mācību jomā, taču tos var mācīties gan vispārīgajā, gan optimālajā līmenī. Vispārīgā līmeņa pamatkursi parasti ir aptuveni divas reizes īsāki nekā optimālā līmeņa pamatkursi.

Tālāk aprakstīti precīzi nosacījumi, kas tev jāievēro, domājot par savām izvēlēm. Ievēro, ka visās skolās visi šajā izdevumā aprakstītie kursi nebūs pieejami. Tev būs jāizvēlas no skolas piedāvājuma. **Taču ikvienā skolā tev jābūt iespējai izvēlēties trīs padziļinātos kursus no vismaz četriem.** Skola varēs piedāvāt arī papildu specializētos kursus brīvai izvēlei.

Katrā mācību jomā aprakstīti nosacījumi pamatkursu un padziļināto kursu apguvei. **Optimālā līmeņa** pamatkursi apzīmēti ar romiešu ciparu I, **augstākā līmeņa** padziļinātie kursi - ar romiešu ciparu II. Lai apgūtu **augstākā līmeņa** kursu, jāapgūst attiecīgais **optimālā līmeņa** pamatkurss. **Vispārīgā līmeņa** pamatkursu nosaukumos nav pievienots indekss.

Skola var piedāvāt arī dažādus specializētos kursus tavai brīvai izvēlei. Šādu kursu piemēri norādīti katras mācību jomas attēlā.

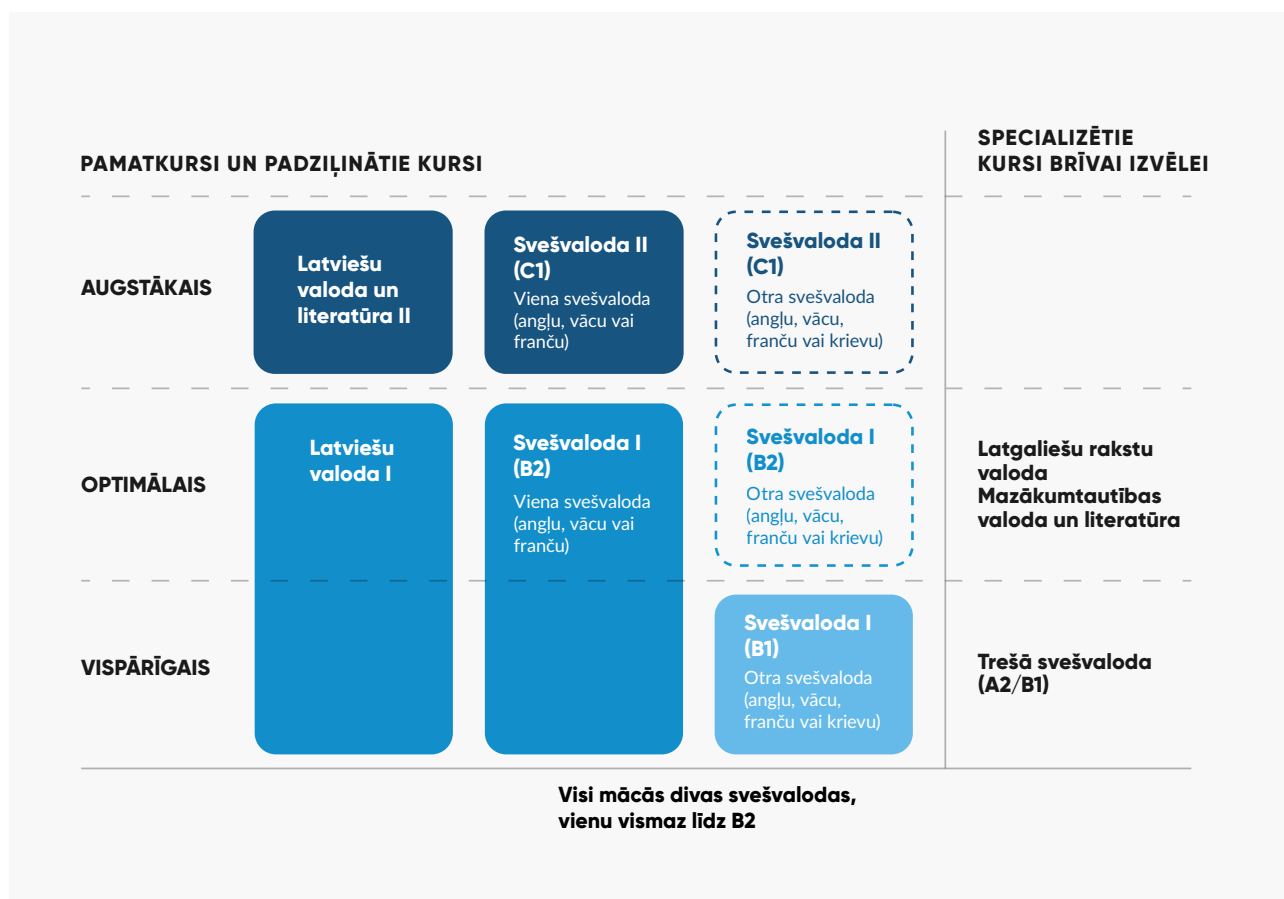


Manuprāt, vidusskolai vajadzētu vairāk līdzināties universitātei, nevis skolai, proti, vidusskolai vajadzētu būt jau ar ievirzi pašu jauniešu interesēs. Jauniešos ir jāmēģina rast izjūtu, ka vidusskola nav kaut kas pašsaprotams, tā ir izvēle mācīties vairāk, apgūt to, ko viņi vēlas un kas viņiem nepieciešams, lai radītu sev veiksmīgāku nākotni. Laba vidusskola manā uztverē būtu vidusskola, kurā es pati varētu izvēlēties mācību priekšmetus, ko apgūt.



Gerda,
12.klases absolvente

Valodu mācību joma



1. Visi mācās *Latviešu valoda I optimālajā** līmenī.

Latviešu valodu I un Literatūru I* var turpināt mācīties **augstākajā līmenī padziļinātajā kursā *Latviešu valoda un literatūra II*.

1.1. Visi kārto valsts pārbaudes darbu latviešu valodā vismaz **optimālajā** līmenī.

2. Visi mācās vismaz divas svešvalodas.

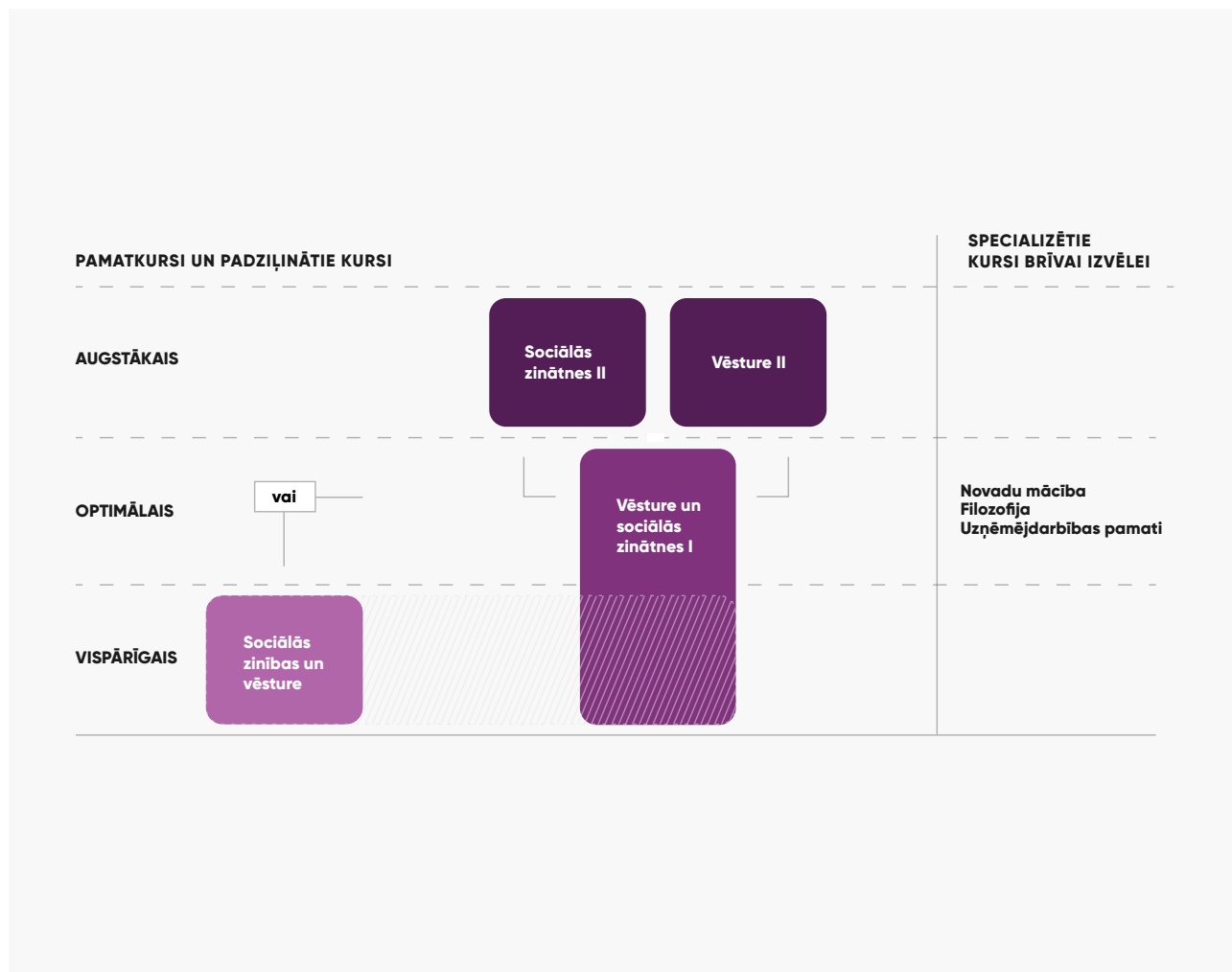
Viena *Svešvaloda I* – angļu, franču vai vācu (ES oficiālās valodas) vismaz **optimālajā**** līmenī (B2).
Otra *Svešvaloda I* – angļu, franču, vācu vai krievu vismaz **vispārīgajā** līmenī (B1).

** Visas 4 svešvalodas var mācīties līdz **augstākajam** līmenim – *Svešvaloda II (C1)*, ja iepriekš ir apgūtas svešvalodas optimālajā līmenī.

2.1. Visi kārto valsts pārbaudes darbu angļu, vācu vai franču valodā vismaz **optimālajā** līmenī.

3. Skola var piedāvāt arī dažādus specializētos kursus tavai brīvai izvēlei.

Sociālā un pilsoniskā mācību joma

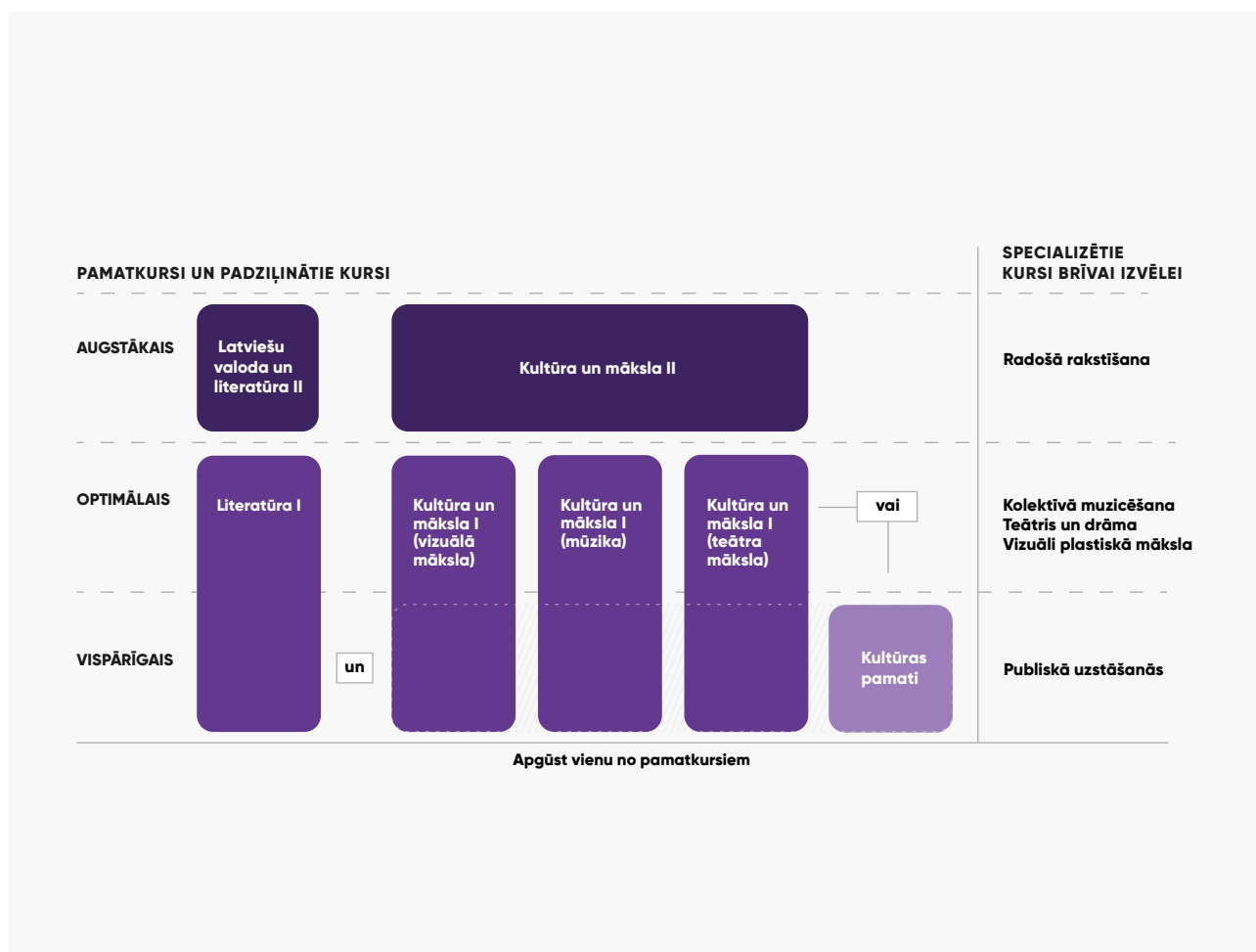


1. Visi mācās *Sociālās zinības un vēsture* vispārīgajā līmenī VAI *Vēsture un sociālās zinātnes* | **optimālajā*** līmenī.

* Apgūstot optimālajā līmenī, iespējams mācīties **augstākajā** līmenī: *Sociālās zinātnes II* un/vai *Vēsture II*.

2. Skola var piedāvāt arī dažādus specializētos kursus tavai brīvai izvēlei.

Kultūras izpratnes un pašizpausmes mākslā mācību joma



1. Visi mācās Literatūra I **optimālajā*** līmenī.

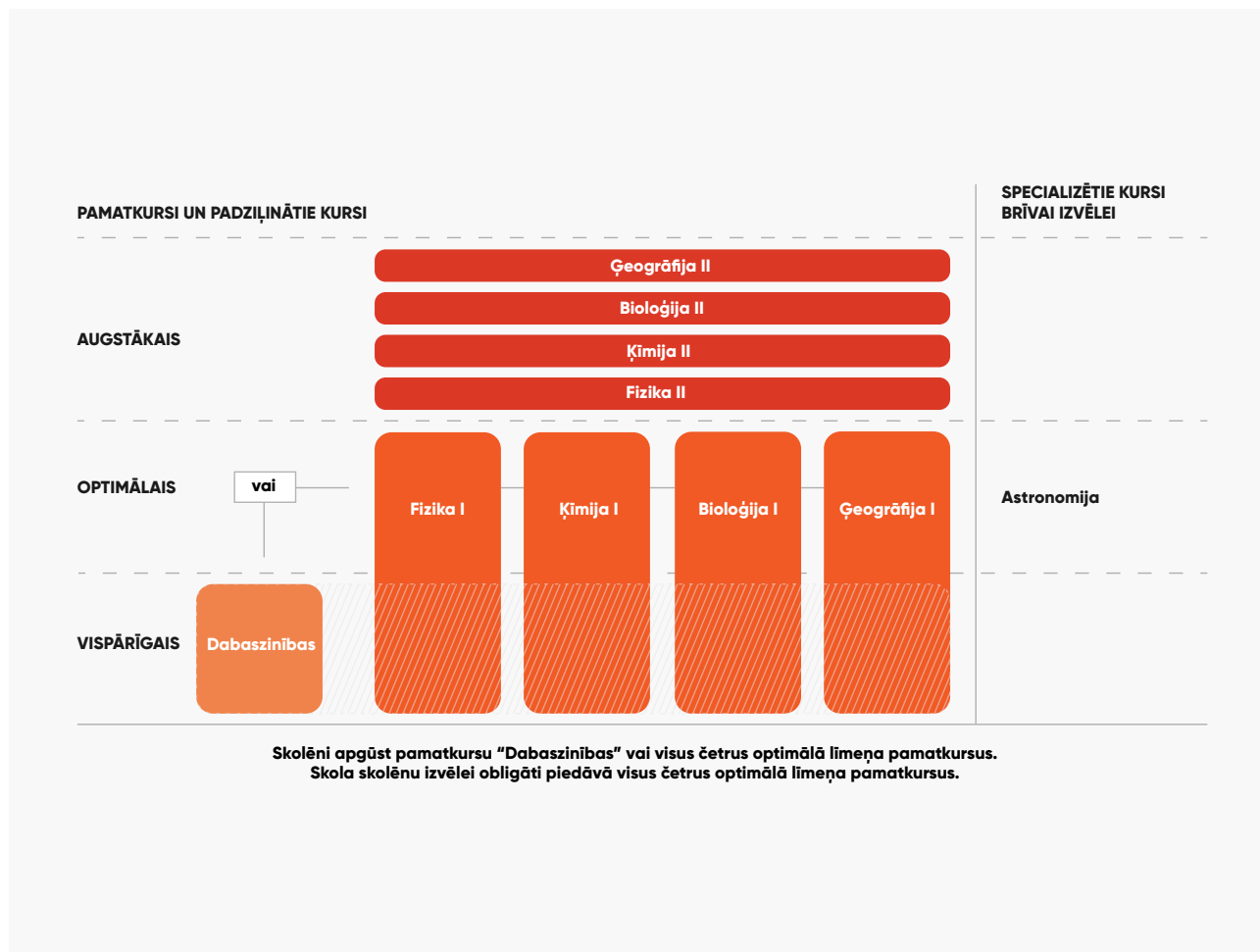
* Apgūstot optimālo līmeni, iespējams mācīties **augstākā** līmeņa kursu *Latviešu valoda un Literatūra II*.

2. Visi mācās *Kultūras pamati* **vispārīgajā** līmenī VAI *Kultūra un māksla I* (izvēloties vienu no virzieniem: *vizuālā māksla, mūzika, vai teātra māksla*) **optimālajā**** līmenī.

** Apgūstot **optimālo** līmeni, iespējams mācīties **augstākā** līmeņa kursu *Kultūra un māksla II*.

3. Skola var piedāvāt arī dažādus specializētos kursus tavai brīvai izvēlei.

Dabaszinātņu mācību joma

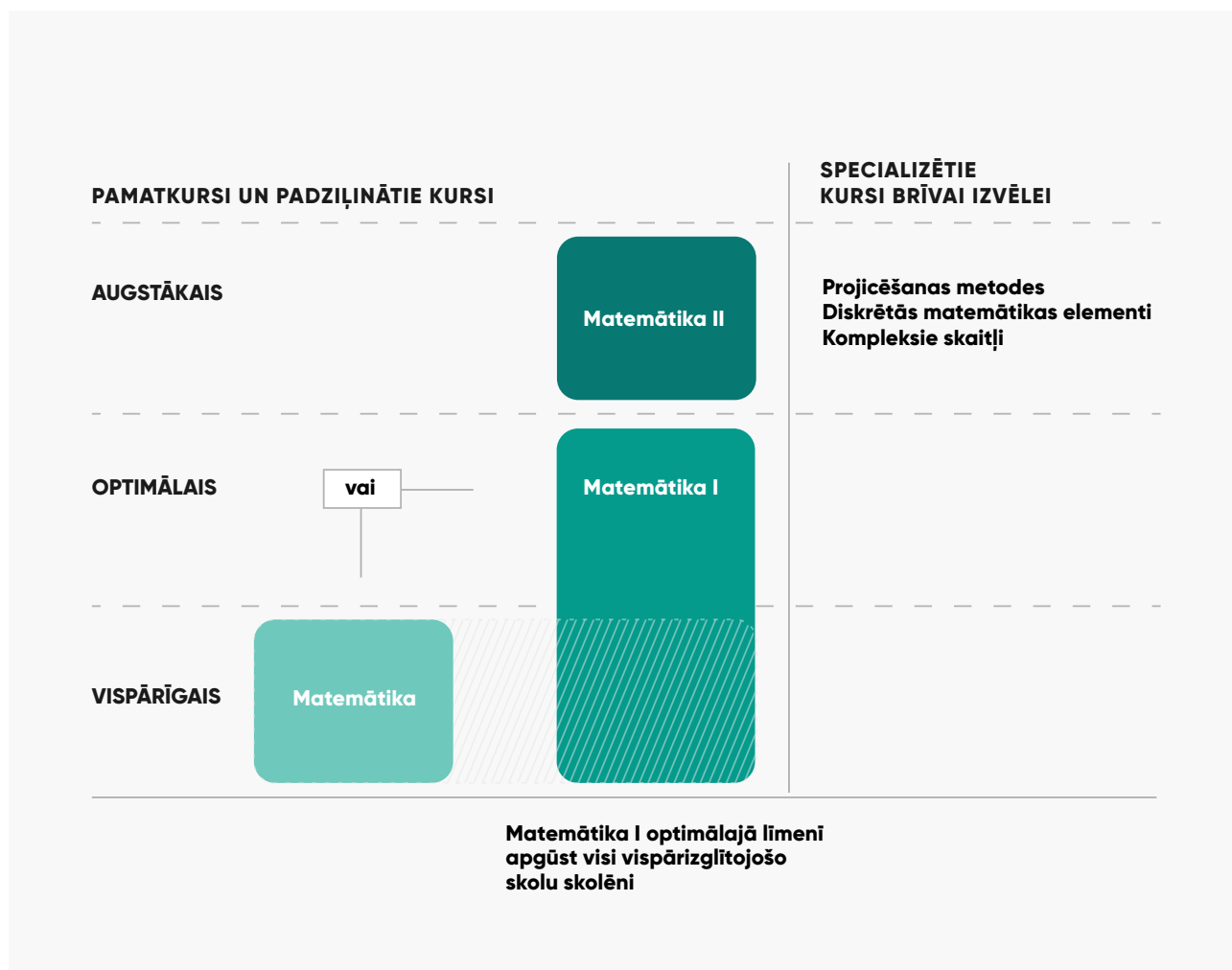


1. Visi mācās *Dabaszinības* vispārīgajā līmenī VAI apgūst visus 4 pamatkursus *Fizika I*, *Ķīmija I*, *Bioloģija I* un *Ģeogrāfija I* optimālajā līmenī.

*Lai mācītos *Fizika II*, *Ķīmija II*, *Bioloģija II* vai *Ģeogrāfija II*, jāapgūst attiecīgie optimālā līmeņa pamatkursi.

2. Skola var piedāvāt arī dažādus specializētos kursus tavai brīvai izvēlei.

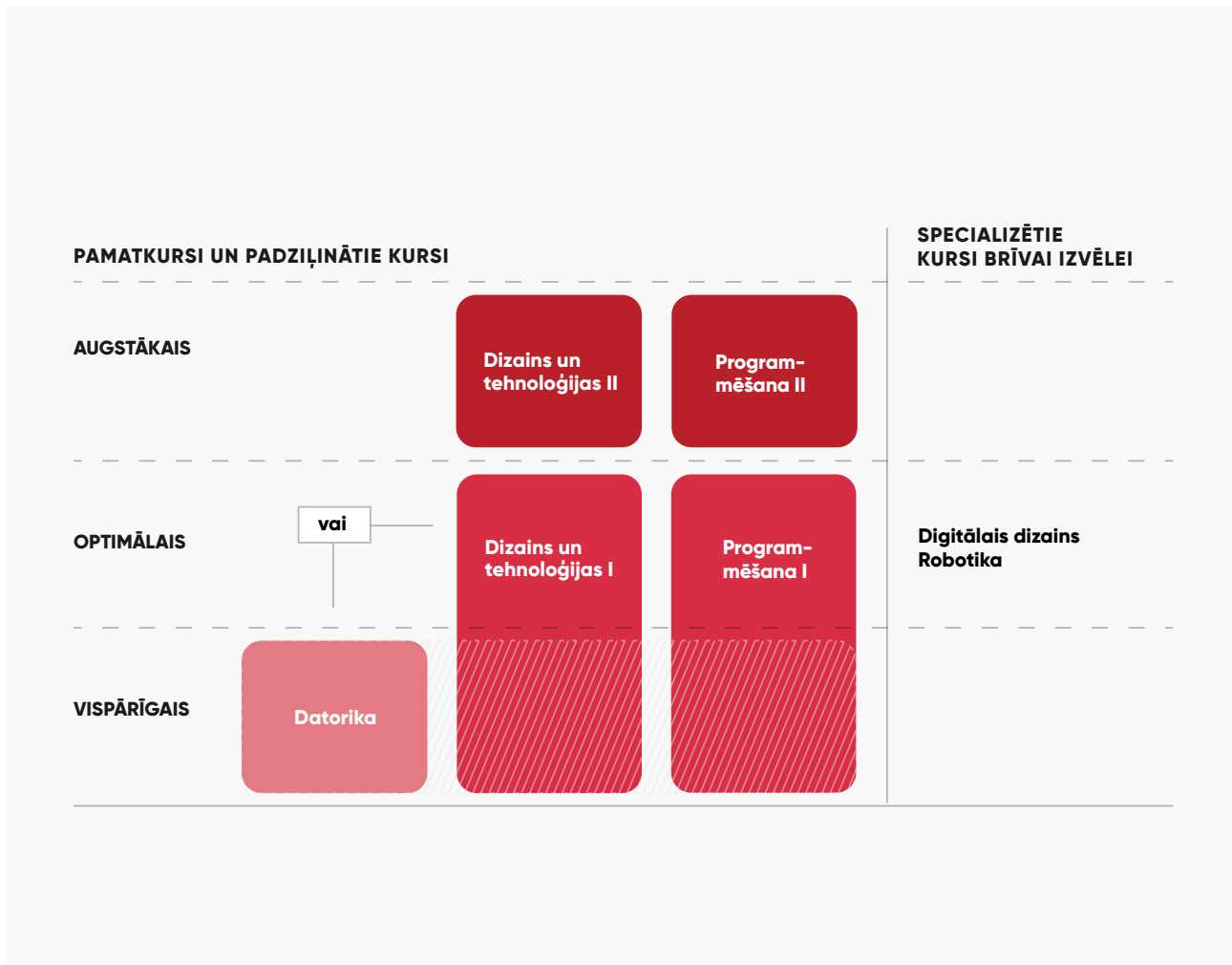
Matemātikas mācību joma



1. Visi mācās *Matemātika I optimālajā* līmenī, tādēļ jebkurš var turpināt mācīties *Matemātika II augstākajā* līmenī.

2. Skola var piedāvāt arī dažādus specializētos kursus tavai brīvai izvēlei.

Tehnoloģiju mācību joma

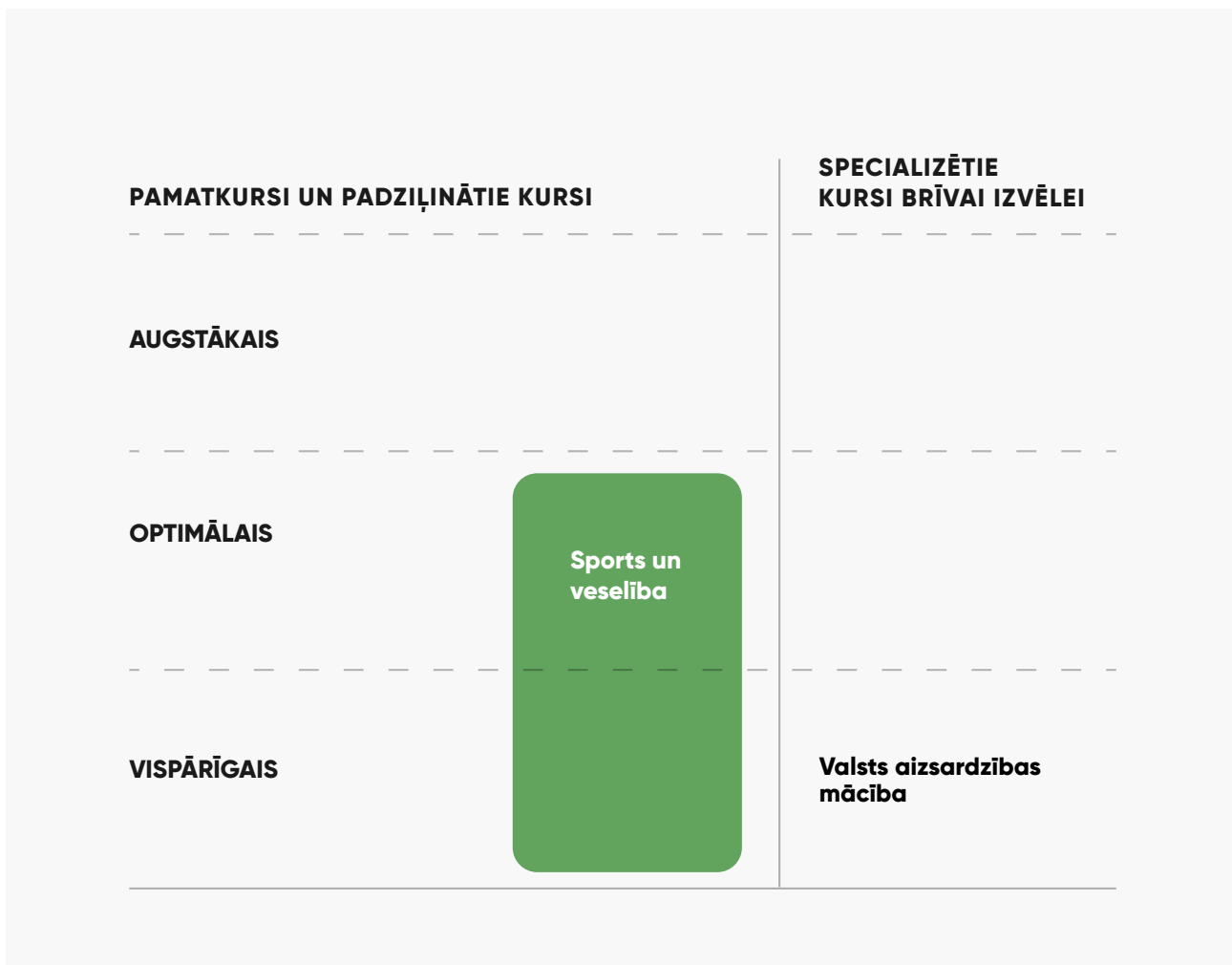


1. Visi mācās *Datorika* vispārīgajā līmenī VAI *Dizains un tehnoloģijas I* UN/VAI *Programmēšana I* optimālajā* līmenī.

* Apgūstot optimālo līmeni, iespējams mācīties attiecīgi augstākā līmeņa *Dizains un tehnoloģijas II* un/vai *Programmēšana II*.

2. Skola var piedāvāt arī dažādus specializētos kursus tavai brīvai izvēlei.

Veselības, drošības un fiziskās aktivitāte mācību joma



1. Visi mācas *Sports un veselība* | **optimālajā** līmenī regulāri visus trīs vidusskolas gadus (mērķis - regulāras un daudzveidīgas fiziskās aktivitātes, ietverot veselības un drošības jautājumus).

2. Skola var piedāvāt arī dažādus specializētos kursus tavai brīvai izvēlei.

PROJEKTA DARBS

Visi īsteno un aizstāv patstāvīgu projektu saistībā ar vienu vai vairākiem izvēlētajiem padziļinātajiem kursiem. Tas var būt pētniecības, jaunrades vai sabiedriskais darbs.

Piemēri iespējamajiem projektiem



Pētniecības darbs

Bišu dravas novietnes barības bāzes izpēte pilsētvidē

Kruīza kuģa "Titāniks" nogrimšanas atspoguļojuma analīze tā laika presē

...



Jaunrades darbs

No koku zariem veidots drēbju pakaramais, izmantojot karstās liekšanas metodi

Video kā mācību materiāls par elektromagnētiskā starojuma veidiem

Programmēta animācija par mobingu jauniešu vidū

...



Sabiedriskais darbs

Brīvprātīgais darbs sociālās aprūpes centrā ar vecāka gadagājuma iemītniekiem – ikmēneša stāstnieku dienas

Izglītojošu pasākumu kopums skolā pamatskolas skolēniem par interneta drošību

...



Ja skolēniem ir iespēja ietekmēt, ko mācīties, tas viņus ļoti motivē sasniegt savus mērķus. Skola ir vieta, kur var mācīties lietas, kas skolēnus interesē. Man ir vēlme mācīties un uzziņāt kaut ko jaunu, bet to vēl vairāk nostiprinātu manu mērķu uzklauššana un ieviešana mācību procesā.



Markuss,
12. klases skolēns

KURSU KOMPLEKTI

1. Iepazīsties ar tālāk piedāvātajiem 14 kursu komplektiem.

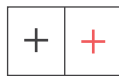
2. Apvelc , kas ir vistuvāk tavai nākotnes izvēlei.

3. Apvelc komplektus, kas tev vēl liekas saistoši

4. Padomā: vai un ko tu gribētu mainīt kursu izvēlē, ja tev savā skolā būtu iespēja tādus padziļinātos kursus mācīties?

1. KOMPLEKTS

Filozofs, domātājs, vēsturnieks



Skolēniem, kurus interesē filozofija, vēsture, teoloģija, kultūras mantojums kā nozares.

Padziļinātie kursi: Vēsture II, Latviešu valoda un literatūra II un Kultūra un māksla II / Sociālās zinātnes II / Svešvaloda II. **Ieteicamie specializētie kursi:** Filozofija, Novadu mācība, Trešā svešvaloda, Mazākumtautības valoda un literatūra u.c.

2. KOMPLEKTS

Žurnālists, tulkotājs, rakstnieks



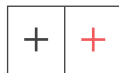
Skolēniem, kurus interesē žurnālistika, tulkošana, filoloģija, vēsture.

Padziļinātie kursi: Latviešu valoda un literatūra II, Svešvaloda II un Vēsture II / Sociālās zinātnes II.

Ieteicamie specializētie kursi: Trešā svešvaloda, Latgaliešu rakstu valoda, Mazākumtautības valoda un literatūra, Radošā rakstīšana, Publiskā uzstāšanās u.c.

3. KOMPLEKTS

Mākslinieks, reklāmists, grafikas dizainers



Skolēniem, kurus interesē darbība kādā no radošās pašizpausmes veidiem – izpildītājmāksla (teātris, scenogrāfija, dejas, mūzika), vizuālā māksla (glezniecība, tēlniecība, grafika), studijas un profesionālā darbība kultūras un radošo industriju nozarē – digitālajā dizainā, reklāmā, izdevējdarbībā, kino, interaktīvajos medijos.

Padziļinātie kursi: Kultūra un māksla II, Dizains un tehnoloģijas II un Latviešu valoda un literatūra II / Sociālās zinātnes II / Programmēšana II. **Ieteicamie specializētie kursi:** Radošā rakstīšana, Teātris un drāma, Vizuāli plastiskā māksla, Publiskā uzstāšanās, Digitālais dizains, Uzņēmējdarbības pamati u.c.

4. KOMPLEKTS

Diplomāts, jurists, sociologs



Skolēniem, kuri vēlas studēt politoloģiju, jurisprudenci, starptautiskās attiecības, sociālās zinātnes.

Padziļinātie kursi: Sociālās zinātnes II, Svešvaloda II un Ģeogrāfija II / Vēsture II / Latviešu valoda un literatūra II / Matemātika II. **Ieteicamie specializētie kursi:** Trešā svešvaloda, Filozofija, Projicēšanas metodes, Kompleksie skaitļi, Diskrētās matemātikas elementi u.c.

5. KOMPLEKTS

Uzņēmējs, tirgzinis, finansists



Skolēniem, kuri vēlas nodarboties ar uzņēmējdarbību, studēt ekonomiku, darboties pakalpojumu nozarē, tūrisma industrijā.

Padziļinātie kursi: Sociālās zinātnes II, Matemātika II un Ģeogrāfija II / Dizains un tehnoloģijas II / Svešvaloda II. **Ieteicamie specializētie kursi:** Uzņēmējdarbības pamati, Publiskā uzstāšanās, Projicēšanas metodes, Kompleksie skaitļi, Diskrētās matemātikas elementi u.c.

6. KOMPLEKTS

Inženieris, būvnieks, auto būvīnženieris

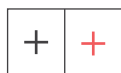


Skolēniem, kuri plāno studēt inženierzinātnes, darboties mašīnbūves, mehānikas, enerģētikas, elektronikas, elektrotehnikas nozarē.

Padziļinātie kursi: Fizika II, Matemātika II un Dizains un tehnoloģijas II / Ķīmija II / Sociālās zinātnes II / Programmēšana II. **Ieteicamie specializētie kursi:** Robotika, Projicēšanas metodes, Uzņēmējdarbības pamati u.c.

7. KOMPLEKTS

Ķīmīķis, vides inženieris, kriminālistika

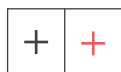


Skolēniem, kurus interesē ķīmija, fizika, materiālzinātne, ģeogrāfija kā nozares.

Padziļinātie kursi: Ķīmija II, Fizika II un Ģeogrāfija II / Matemātika II / Sociālās zinātnes II. **Ieteicamie specializētie kursi:** Astronomija, Robotika, Kompleksie skaitļi u.c.

8. KOMPLEKTS

Matemātiķis, IKT speciālists, datu analītiķis



Skolēniem, kurus interesē matemātika kā nozare, studijas un profesionālā darbība matemātika, IKT, telekomunikāciju nozarē.

Padziļinātie kursi: Matemātika II, Programmēšana II un Svešvaloda II / Dizains un tehnoloģijas II / Fizika II / Ģeogrāfija II. **Ieteicamie specializētie kursi:** piemēram, Projicēšanas metodes, Diskrētās matemātikas elementi, Kompleksie skaitļi, Robotika, Digitālais dizains u.c.

9. KOMPLEKTS

Vides zinātnieks, pilsētplānotājs, mežzinis, lauksaimnieks



Skolēniem, kurus interesē studijas un profesionālā darbība vides zinātnēs, bioloģijā, ģeogrāfijā, ģeoloģijā, lauksaimniecībā.

Padziļinātie kursi: Bioloģija II, Ģeogrāfija II un Sociālās zinātnes II / Ķīmija II / Matemātika II / Kultūra un māksla II. **Ieteicamie specializētie kursi:** Novadu mācība, Astronomija, Kompleksie skaitļi, Projicēšanas metodes, Uzņēmējdarbības pamati u.c.

10. KOMPLEKTS

Mediķis, farmaceits, uzturzinātnieks



Skolēniem, kurus interesē medicīna, veterinārija, farmācija, uzturzinātne, sabiedrības veselība kā nozares.

Padziļinātie kursi: Bioloģija II, Ķīmija II un Sociālās zinātnes II / Latviešu valoda un literatūra II / Svešvaloda II / Fizika II. **Ieteicamie specializētie kursi:** Filozofija, Teātris un drāma, Trešā svešvaloda u.c.

11. KOMPLEKTS

Programmētājs, informācijas / digitālo risinājumu dizainers



Skolēniem, kurus interesē programmēšana, multimediju, digitālu produktu izstrādāšana (mājaslapas, datorspēles, lietotnes).

Padziļinātie kursi: Programmēšana II, Dizains un tehnoloģijas II un Latviešu valoda un literatūra II / Kultūra un māksla II / Sociālās zinātnes II / Matemātika II / Ģeogrāfija II. **Ieteicamie specializētie kursi:** Digitālais dizains, Uzņēmējdarbības pamati, Robotika, Vizuāli plastiskā māksla, Projicēšanas metodes u.c.

12. KOMPLEKTS

Arhitekts, restaurators, būvinženieris



Skolēniem, kurus interesē arhitektūra, būvinženierija, industriālais dizains.

Padziļinātie kursi: Fizika II, Dizains un tehnoloģijas II un Vēsture II / Matemātika II / Kultūra un māksla II / Ķīmija II. **Ieteicamie specializētie kursi:** Digitālais dizains, Vizuāli plastiskā māksla, Uzņēmējdarbības pamati, Kompleksie skaitļi, Projicēšanas metodes u.c.

13. KOMPLEKTS

Skolotājs, psihologs, sociālās aprūpes darbinieks

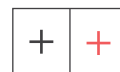


Skolēniem, kurus interesē pedagogija, sociālais darbs, aprūpe, darbs ar cilvēkiem.

Padziļinātie kursi: Latviešu valoda un literatūra II, Bioloģija II un Sociālās zinātnes II / Vēsture II / Ģeogrāfija II / Svešvaloda II. **Ieteicamie specializētie kursi:** Filozofija, Publiskā uzstāšanās, Teātris un drāma, Kolektīvā muzicēšana, Vizuāli plastiskā māksla, Trešā svešvaloda u.c.

14. KOMPLEKTS

Policists, ugunsdzēsējs, militārais dienests



Skolēniem, kurus interesē studijas un profesionālā darbība tiesībsargājošā jomā, drošības, glābšanas, militārajos dienestos.

Padziļinātie kursi: Sociālās zinātnes II, Fizika II un Ģeogrāfija II / Ķīmija II / Matemātika II. **Ieteicamie specializētie kursi:** Valsts aizsardzības mācība, Novadu mācība, Filozofija, Robotika u.c.

KURSU IZVĒLE

1. Apvelc 3 padziļinātos kursus (+), ko gribi apgūt **augstākajā** līmenī.
2. Apvelc pamatkursus (+), ko vēlies mācīties **vispārīgajā** vai **optimālajā** līmenī. | Izvēle jāveic visās mācību jomās atbilstoši nosacījumiem!
3. Apvelc kursus (x), kuru noslēgumā kārtosi valsts pārbaudes darbu.* ** | Atbilstoši apgūtajam līmenim.

* Valsts pārbaudes darbi obligāti jākārtro (vismaz **optimālajā** līmenī) – latviešu valodā, svešvalodā (B2) un matemātikā.

** Valsts pārbaudes darbi jākārtro divos no **padziļinātajiem** kursiem.

Šajā lapā doti visi iespējamie pamatkursi un padziļinātie kursi, kurus kāda skola Latvijā varētu piedāvāt. Taču neviena skola nepiedāvās visus no uzskaitītajiem kursiem. **Interesējies par tev interesējošo skolu piedāvājumu.**

Mācību joma	Kursi	Līmeņi			VPD
		V	O	A	
Valodas <small>(apvelc izvēlēto valodu kursā)</small>	Latviešu valoda I (ir obligāts optimālajā līmenī)		+		x
	Latviešu valoda un literatūra II			+	x
	Svešvaloda I <i>angļu vācu franču</i> UN		+		x
	Svešvaloda <i>angļu vācu franču krievu</i>	+	+		
	Svešvaloda II <i>angļu vācu franču krievu</i>			+	x
Sociālā un pilsoniskā	Sociālās zinības un vēsture VAI	+			
	Vēsture un sociālās zinātnes I		+		
	Sociālās zinātnes II			+	x
	UN/VAI				
	Vēsture II			+	x
Kultūras izpratne un pašizpaušme mākslā <small>(izvēloties optimālo līmeni, apvelc arī mākslas veidu)</small>	Literatūra I (ir obligāts optimālajā līmenī) UN		+		
	Kultūras pamati VAI		+		
	Kultūra un māksla I <i>vizuālā māksla mūzika teātra māksla</i>		+		
	Kultūra un māksla II			+	x

V - Vispārīgais līmenis **O** - Optimālais līmenis **A** - Augstākais līmenis **VPD** - Valsts pārbaudes darbs

Mācību joma	Kursi	V	O	A	VPD
Dabaszinātnes	Dabaszinības <i>vai visi 4 pamatkursi optimālajā līmenī</i>	+			
	Fizika I		+		
	Fizika II			+	×
	Ķīmija I		+		
	Ķīmija II			+	×
	Bioloģija I		+		
	Bioloģija II			+	×
	Ģeogrāfija I		+		
Ģeogrāfija II			+	×	
Matemātika	Matemātika I		+		×
	Matemātika II			+	×
Tehnoloģijas	Datorika VAI	+			
	Dizains un tehnoloģijas I		+		
	Dizains un tehnoloģijas II			+	×
	UN/VAI Programmēšana I		+		
Programmēšana II			+	×	
Veselība, drošība un fiziskā aktivitāte	Sports un veselība (<i>ir obligāts optimālajā līmenī</i>)		+		
Starpdisciplinārs kurss	Projekta darbs (ir obligāts)			+	

V - Vispārīgais līmenis **O** - Optimālais līmenis **A** - Augstākais līmenis **VPD** - Valsts pārbaudes darbs

**DOMĀT.
DARĪT.
ZINĀT.**

Valsts izglītības satura centra īstenotā projekta "Kompetenču pieeja mācību saturā" mērķis ir izstrādāt, aprobēt un pēctecīgi ieviest Latvijā tādu vispārējās izglītības saturu un pieeju mācīšanai, lai skolēni gūtu dzīvei 21. gadsimtā nepieciešamās zināšanas, prasmes un attieksmes.

Projekts Nr. 8.3.1.1/16/I/002 Kompetenču pieeja mācību saturā



NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020



EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

© Valsts izglītības satura centrs
Darbu drīkst izmantot vispārējās izglītības programmu īstenošanai mācību procesam atbilstošā apjomā nekomerciālos nolūkos.

www.skola2030.lv